

# SJÆLDNE SMÅDYR I VORE VANDLØB: HVOR MANGE ARTER - OG HVOR LEVER DE?

**PETER WIBERG-LARSEN, JES RASMUSSEN &  
ANNETTE BAATTRUP-PEDERSEN**

*(BIOSCIENCE, VANDLØBS- & ÅDALSØKOLOGI)*



# ER SJÆLDNE ARTER VIGTIGE?

- Uden dem er biodiversiteten lavere...
- Og oplevelserne mindre
- Men økosystemerne kan funktionsmæssigt sagtens klare sig uden
- Så egentlig er det et etisk spørgsmål, om de er vigtige for os
- Lad os se nærmere på de sjældne smådyr i vore vandløb....



# UDPEGNINGSGRUNDLAG FOR SJÆLDNE ARTER

- ❑ Ca. 50 grupper af ferskvands MAKROINVERTEBRATER (bl.a. 11 insektordener) – fordelt på ca. 1800 arter
- ❑ 20 grupper – i alt 600 arter er vurderet: genkendelige, gode data (bl.a. EPT taxa)
- ❑ Kun **250** af disse kan karakteriseres som **vandløbsarter**
- ❑ Winbio, museer, egne data
- ❑ Perioden 1996-2017
- ❑ God geografisk data dækning
- ❑ Mange lokaliteter
- ❑ Kvalitetssikring påkrævet (Winbio)



Foto: Esticadinho Nature

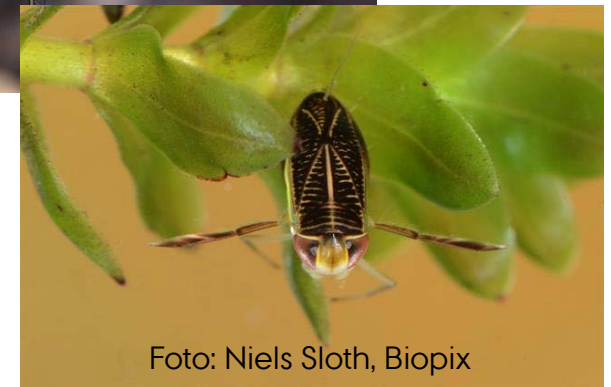


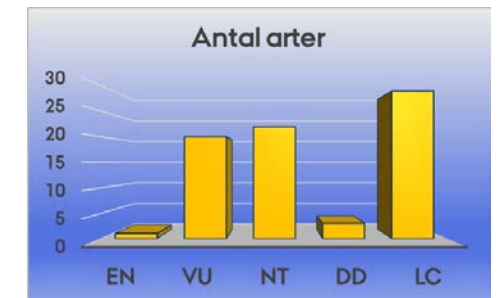
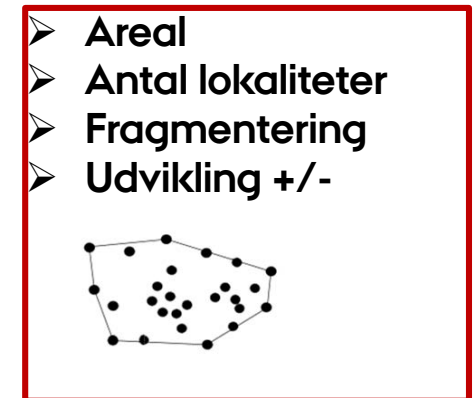
Foto: Niels Sloth, Biopix

# SJÆLDNE ARTER

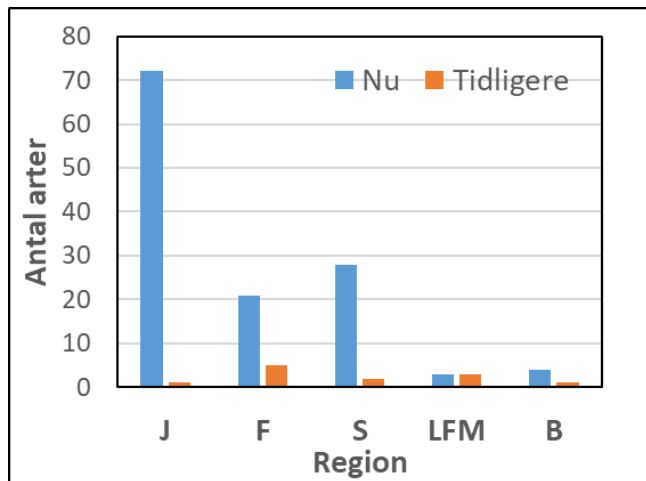
## - HVILKE OG HVOR MANGE?

Følgende kriterier er benyttet:

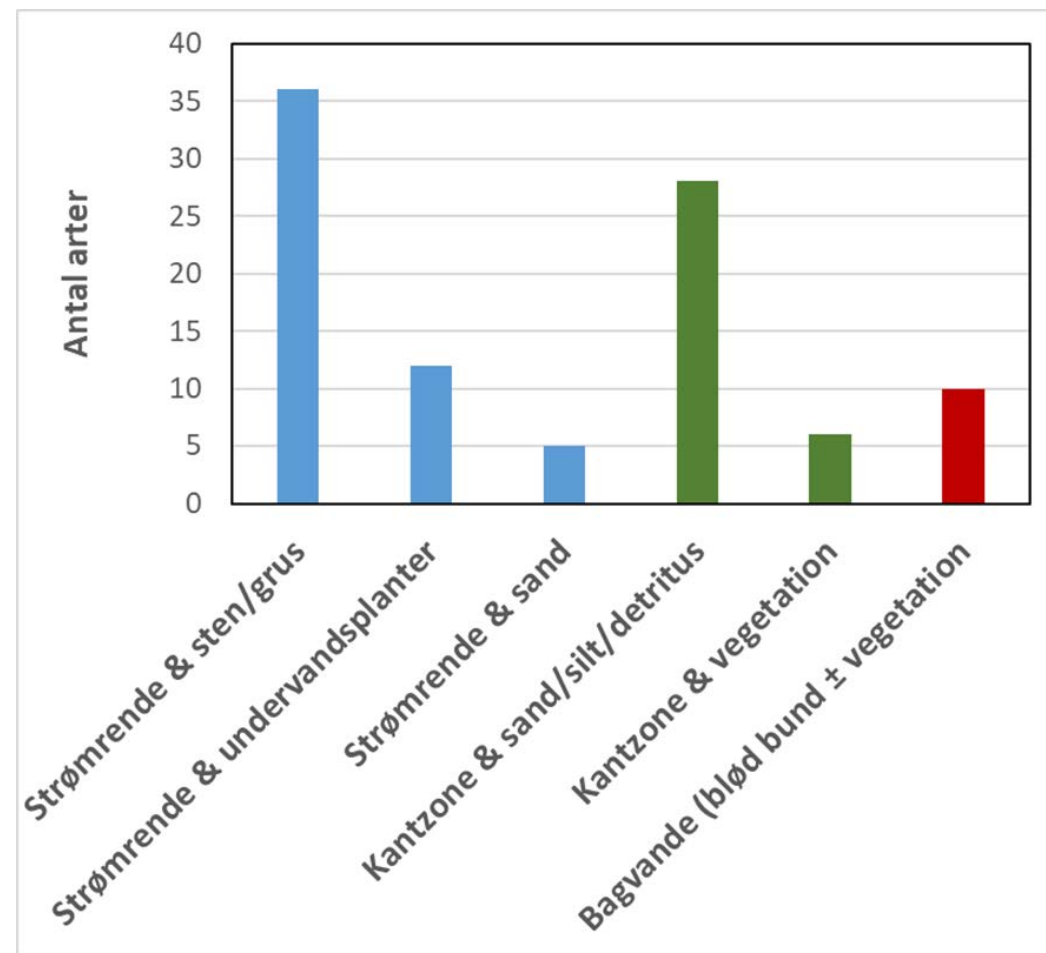
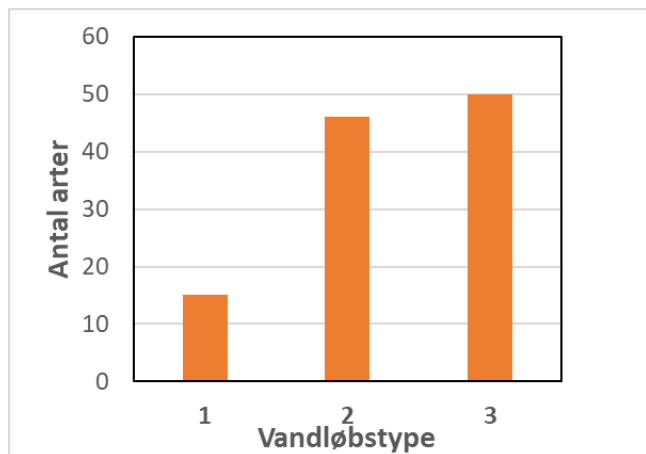
- ❑ Arter rødlistet i kategorierne: CR (Critical Endangered), EN (Endangered), VU (Vulnerable), NT (Near Threatened), DD (Data Deficient): p.t. rødlistede grupper (2), kommende rødlistede grupper (3) & "pirat"-rødlistede (15) grupper
- ❑ Arter (LC, Least Concern) med < 50 lokaliteter
- ❑ Arter (LC) med < 100 lokaliteter, med: (1) markant tilbagegang inden for de seneste ca. 100 år og (2) uden markant fremgang inden for de seneste ca. 20 år
- ❑ I alt 76 (30%) sjældne arter – repræsentativt for øvrige grupper?
- ❑ 46 (18%) kategoriseret som truede (EN, CR, VU, NT og DD), 30 (12%) ikke-truede (LC) kategoriseret ud fra de øvrige kriterier



# HVOR LEVER DE? – PÅ STOR OG LILLE "SKALA"?



- Bagvande (og deres sjældne arter) primært knyttet til store vandløb
- Øvrige habitater (og deres sjældne arter) forekommer i alle 3 vandløbstyper



# HVAD GØR VI – OG HVAD BØR VI GØRE FOR AT SIKRE DE SJÆLDNE ARTER?

---

- Danmark har (kun) forpligtet sig til at *stoppe tilbagegangen i biodiversitet*
- Vandrammedirektivets mål om god økologisk tilstand for smådyr er *FK5* - reelt en *"blød mellemvare"*, der ikke umiddelbart sikrer høj biodiversitet & forekomst af sjældne arter (Habitatdirektivet bidrager reelt slet ikke)
- FK5 gør ingen forskel ift. målet for biodiversitet – Vi må være mere ambitiøse!
- Det kræver mere end rent vand og traditionelle fysiske forbedringer (fx udlægning af grus, fjernelse af spærringer)
- Indsats skal være mere målrettet og omfattende – og det er ikke uoverkommeligt!
- Indsatsen kræver viden, om hvilke arter der er sjældne, og hvor de præcist findes
- Og viden om deres særlige krav til levestederne
- Indsats: Genskabelse af de naturlige processer i og ved vandløbene – forudsat mulighed for de sjældne arters indvandring til de ny og forbedrede levesteder.

Læs mere om dagens emne i posteren:

*"Sjældne invertebraters habitat præferencer i danske vandløb"*

Tak til Aage V. Jensens fond for finansiering af projektet:

*Genopretning af biodiversitet i vandløb: strategi og metodevalg*



Tak for jeres opmærksomhed😊